

15.05.2015

Megatuuli Oy
Maria Jussila
Teknobulevardi 3 - 5
01530 VANTAA

Viite/Referens Viiatin tuulivoimahanke

Yhteysviranomaisen lausunto Viiatin tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointihelmasta

1. Hanketiedot ja ympäristövaikutusten arviointimenettely

1.1. Hanketiedot

Hankkeen nimi	Viiatin tuulivoimahanke
Hankkeesta vastaavat	Megatuuli Oy, Teknobulevardi 3 – 5, 01530 Vantaa
Hankkeesta vastaava YVA-konsultti	Sito Oy
Yhteysviranomainen	Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Arviointihjelma saapunut	16.2.2015

1.2. Ympäristövaikutusten arviointimenettely

YVA-menettelyn tarkoituksena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksentuen pohjaksi.

Tuulivoiman rakentaminen edellyttää aina YVA-lain mukaista menettelyä, kun hanke käsittää vähintään 10 tuulivoimalaa tai tuulivoimaloiden kokonaisteho on vähintään 30 MW (Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 713/2006).

Arviointimenettely on kaksivaiheinen ja arviointimenettely alkaa, kun hankevastaava toimittaa arviointihjelman yhteysviranomaiselle. Ensimmäisessä vaiheessa käsitellään arviointihjelmaa, joka on suunnitelma siitä, miten ympäristövaikutusten arviointi tullaan toteuttamaan. Yhteysviranomainen antaa ohjelmasta oman lausuntonsa ottaen huomioon ohjelman kuulemisaikana saadut lausunnot ja kannanotot.

Toisessa vaiheessa laaditaan arviointiselostus, joka pohjaa arviointihjelmaan, siitä saatuihin lausuntoihin ja hankkeessa tehtyihin selvityksiin. Arviointiselostuksessa esitetään hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutusten arviointi siten, että vaihtoehtoja voi vertailla keskenään. Yhteysviranomainen antaa myös arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä lausuntonsa ottaen huomioon arviointiselostuksen kuulemisaikana saadut lausunnot ja kannanotot. YVA-menettely päättyy lausunnon antamiseen. Arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto liitetään hankkeen toteuttamista edellyttäviin hakemuksiin. Hanketta koskevista päätöksistä on käytävä ilmi, kuinka arviointiselostus ja yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon.

1.3. Hankkeen tarkoitus, sijainti ja hanketiedot

Hankkeen tarkoitus

Hankkeen taustalla vaikuttaa mm. Suomen sitoutuminen kansainvälisiin sopimuksiin ilmastomuutoksen torjumiseksi. Yhtenä keskeisenä keinona nähdään uusiutuvien energialähteiden, kuten tuulivoiman, käytön lisääminen. Tuulivoimasähköntuotantoa pidetään päästöttömänä ja nähdään hyvänä vaihtoehtona suhteessa ilmastomuutokseen. Suomen ilmasto- ja energiastrategiassa (VN 2008) on asetettu tavoitteeksi tuulivoimalla tuotetun sähkön osuuden nostamiseksi kuuteen terawattituntiin vuoteen 2020 mennessä ja strategian päivityksessä (TEM 2013) yhdeksään terawattituntiin vuoteen 2025 mennessä. Hankkeesta vastaavan mukaan Viiatin tuulivoimahankkeen katsotaan tukevan edellä mainittuja tavoitteita.

Hankkeen sijainti ja hanketiedot

Megatuuli Oy suunnittelee enintään 99 voimalan rakentamista Kurikan ja Teuvan Viiatin alueelle ja voimalatyypistä riippuen kokonaisteho tulisi olemaan 300 – 500 MW. Alue sijoittuu Kurikan ja Jurvan keskustoiden väliin. Kurikan kirkolta on lähimmälle tuulivoimalalle matkaa noin 7 kilometriä ja Jurvan kirkolta noin 4,7 kilometriä. Turbiinien alustavan sijoitussuunnitelman mukaan lähimpiin asuinrakennuksiin on pääsääntöisesti noin kilometri, mutta muutaman rakennuksen kohdalla noin 0,6 kilometriä. Hankealue on laajimmassa vaihtoehdossaan 101 km² suuruinen. Hanketta varten on vuokrattu yli 7000 hehtaarin maa-alueet pitkäaikaisin vuokrasopimuksin.

Tuulivoimahankkeen alueella on runsaasti mäntyvaltaista metsää, joita kirjoavat useat hakkuualueet. Hankealueen soita on ojitettu laajasti ja viljelysmaita ja vesistöjä on niukasti. Hankealueella on myös maa-aineksen ottoalueita. Alueen elinympäristöt ovat pääsääntöisesti karuja. Hankevastaavan mukaan alueella ei ole valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalaista tai muuten huomionarvoista kasvilajia. Muuttolinnuston seurannan perusteella hankealue on tavanomaisen tai korkeintaan hieman keskimääräistä parempien muuttoreittien varrella. Pesimälinnusto on melko tavanomaista. Hankealueesta rajattu Niinistönjärvi on merkittävin hankealueen tuntumassa oleva linnustoalue. Hankealueella on kaksi luonnonsuojelualuetta ja arvokas kallioalue.

Hanke koostuu kuudesta tuulivoimaosayleiskaavasta, joista Rasakankaan, Lehtivuorten ja Saunamaan molemmat kaavat on hyväksytty kuntien valtuustoissa. Kalistannevan ja Matkussaaren alueilla tuulivoimaosayleiskaavoja laaditaan samaan aikaan YVAN kanssa. Tuulivoimala-alueen sisäinen sähkönsiirto on tarkoitus toteuttaa maakaapeloinnilla, mutta hankevaihtoehtojen sähkönsiirto poikkeaa toisistaan. Vaihtoehdossa 0+ Rasakankaan, Lehtivuorten ja Saunamaan hankkeet yhdistetään kaikki omille sähköasemilleen ja edelleen jo olemassa olevaan 110 kV voimalinjaan. Vaihtoehdoissa 1 ja 2 hankealueen pohjois- ja itäosan turbiinit yhdistetään rakennettavalle Niinistönnevan sähköasemalle ja länsi- ja eteläosan turbiinit Lintukallioon rakennettavalle sähköasemalle, jotka kumpikin sijaitsevat hankealueella. Jurvan ja Seinäjoen välille on suunnitteilla uusi 110 kV voimalinja nykyisen 45 kV voimalinjan paikalle osin uuteen maastokäytävään.

1.4. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkasteltavat vaihtoehdot

Arvioinnissa tarkastellaan kahta hankevaihtoehtoa ja vertailuna hankevaihtoehtoa 0+, jossa toteutetaan vain jo tuulivoimaosayleiskaavoilla kaavoitetut alueet. YVA-menettelyssä arvioitavat vaihtoehdot ovat tuulivoiman osalta seuraavat:

Vaihtoehto 0+ (VE 0+): Tässä vaihtoehdossa toteutetaan neljälle yhteensä 31 km² kokoiselle tuulivoimaosayleiskaavalle laadituille alueille, Lehtivuori, Rasakangas, Saunamaa (Kurikka) ja Saunamaa (Teuva) yhteensä 26 tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on 210 metriä ja kunkin voimalan teho on noin 3 MW.

Vaihtoehto 1 (VE1): Tässä vaihtoehdossa toteutetaan noin 93 km² kokoiselle alueelle yhteensä 92 voimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 230 metriä ja kunkin voimalan teho on noin 3 – 5 MW.

Vaihtoehto 2 (VE 2): Tässä vaihtoehdossa toteutetaan noin 101 km² alueelle yhteensä 99 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 230 metriä. Kunkin voimalan teho on noin 3 – 5 MW.

Sähkön siirto eri vaihtoehtoisissa

Vaihtoehdossa 0+ Rasakankaan ja Lehtivuoren alueelle rakennetaan omat sähköasemat nykyisen voimalinjan yhteyteen. Saunamaan alueelta sähkö siirretään Norinkylässä sijaitsevalle kytkinlaitokselle noin 3,5 kilometrin päähän. Molemmissa sähkönsiirto sähköasemalle tapahtuu maakaapeleilla.

Vaihtoehtoisissa 1 ja 2 hankealueen pohjoisosaan rakennetaan uusi Niinistönnnevan sähköasema, johon tullaan siirtämään hankealueen pohjois- ja itäosien tuulivoimaloiden sähkö. Hankealueen länsiosaan rakennetaan uusi sähköasema 110 kV voimalinjan yhteyteen. Sähkö siirretään kyseiselle asemalle hankealueen länsi- ja eteläosista.

1.5. Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Hankkeen toteuttaminen edellyttää useita lupia ja päätöksiä ennen kuin hanke voidaan toteuttaa. Näitä ovat mm. sopimukset maanomistajien kanssa, YVA-menettely, kaavoitus- ja rakennuslupa ja voimajohtoihin liittyvät luvat, joita ovat mm. sähkömarkkinalain mukainen rakentamislupa, maa-alueiden lunastuslupa ja tarvittaessa maantienlain mukainen poikkeuslupa voimajohtojen vetämiselle. Lisäksi voidaan tarvita muina lupina tai niihin rinnastettavina päätöksinä ympäristölupa, vesilain mukainen lupa, luonnonsuojelulain mukainen poikkeuslupa, mahdolliset uudet teiden liittymäluvut, erikoiskuljetuslupa ja lentoestelupa sekä muinaismuistolain tarkoittama kajoamislupa/toimenpide.

1.6. Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin, suunnitelmiin ja ohjelmiin

Hankkeeseen liittyy useita kansainvälisiä, kansallisia ja alueellisia suunnitelmia ja ohjelmia, jotka on esitetty arviointiohjelmassa kappaleessa 1.9 tiivistetysti. Lisäksi ohjelmassa on todettu, että Viiatin hankkeen läheisyydessä vajaan 20 kilometrin säteellä on joko rakentamis- tai kaavavaiheessa vireillä olevia tuulivoimahankkeita kahdeksan kappaletta. Neljä jo toiminnassa olevaa tuulivoimalaa on kahden kilometrin säteen sisällä.

1.6. YVA-menettelyn sovittaminen muihin lain mukaisiin menettelyihin

YVA-menettely ja muut lain mukaiset hanketta koskevat menettelyt mm. tarpeellisten selvitysten hankkiminen tulee sovittaa yhteen tarpeen mukaan, jotta päällekkäistä työtä voidaan välttää. Käytännössä se usein tarkoittaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen kaavoitusmenettelyyn liittyvien selvitysten yhteensovittamista. Viiatin hankkeen yhteydessä alueen osayleiskaavaprosessi toteutetaan rinnan YVA-prosessin kanssa.

2. Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuluttaminen

Arviointiohjelma ja kuulutus ovat olleet nähtävillä virka-aikana 2.3.2015 – 16.4.2015 Kurikan (Käräytie 1, Kurikka) ja Kauhajoen (Hallintoaukio, Kauhajoki) kaupunkien sekä Teuvan kunnan (Porvarintie 20 A 4, Teuva) virallisilla ilmoitustauluilla. Lisäksi ohjelma on ollut nähtävillä Kurikan (Seurapuistikko 2, Kurikka), Jurvan (Koulutie 3, Jurva) ja Teuvan (Porvarintie 39, Teuva) kirjastoissa sekä ympäristöhallinnon Internet-sivulla www.ymparisto.fi/ViatiintuulivoimaYVA. Kuulutus on julkaistu sanomalehdissä Ilkka, Kurikka ja Jurvan Sanomat. Arviointiohjelmaa koskeva kaikille avoin yleisötilaisuus on pidetty 11.3.2015 Kurikan paloaseman auditoriossa. Tilaisuuteen osallistui noin 20 henkilöä. Arviointiohjelmasta on hankkeen YVA-konsultin ja hankevastaavan toimesta toteutettu myös asukaskysely, jolla on haluttu kartoittaa alueen asukkaiden kantaa hankkeeseen.

Arviointiohjelmasta on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta:

Caruna Oy, Digita Networks Oy, DNA Oy, Energiavirasto, Etelä-Pohjanmaan Alueverkko Oy, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, E- ja L –vastuualueet, Etelä-Pohjanmaan liitto, Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo, Elisa Oyj, Finavia, PL 50, Fingrid Oyj, Ilmavoimien Esikunta, Ilmatieteen laitos, Jurvan Kyläyhdistys ry, Kauhajoen kaupunki, Kurikan kaupunki, Kurikan luontoseura ry, Liikennevirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Luonnonvarakeskus Vaasa, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Länsi-Suomen sotilasläänin Esikunta, Maailman Luonnon Säätiö Suomen Rahasto (WWF) Suomen merikotkatyöryhmä, Maavoimien esikunta, Metsähallitus Pohjanmaan Luontopalvelut, Metsänhoitoyhdistys Lakeus, MTK Etelä-Pohjanmaa, Museovirasto, Pohjanmaan museo, Pääesikunta/Logistiikkaosasto, Suomen luonnonsuojeluliitto/Pohjanmaan Piiri ry, Suomen Erillisverkot Oy, Suomen metsäkeskus, Etelä- ja Keski-Pohjanmaa, Suomen riistakeskus Pohjanmaa, Suupohjan lintutieteellinen yhdistys, TeliaSonera Finland Oyj, Teuvan kunta, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Kala- ja vesitalouspalvelut ja Viestintävirasto. Lisäksi on pyydetty kommentit Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueiden käyttö- ja vesihuoltoyksiköltä, Luontoympäristöyksiköltä, Vesistöyksiköltä ja Ympäristönsuojeluyksiköltä. Näiden lisäksi muilla tahoilla ja kansalaisilla on ollut mahdollisuus esittää mielipiteensä kuulemisajankana.

3. Yhteenveto saaduista lausunnoista ja mielipiteistä

Arviointiohjelmasta saatiin 18 lausuntoa ja mielipiteitä 22 (yhdelta henkilöltä kaksi mielipidettä) kappaletta. Ohessa on esitetty tiivistelmät tulleista lausunnoista ja mielipiteistä. Yhteysviranomaisen haluaa tuoda esille, että YVA-lain (468/1994) 2 §:ssä mukaisesti tässä yhteydessä ympäristövaikutuksella tarkoitetaan hankkeen tai toiminnan aiheuttamia välittömiä tai välillisiä vaikutuksia a) ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen; b) maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen; c) yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön; d) luonnonvarojen hyödyntämiseen; sekä e) a–d alakohdassa mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin. Lausunnossa otetaan huomioon vain edellä mainitun pykälän mukaiset kohdat.

Lausunnot

Caruna Oy

Caruna Oy toteaa, että Megatuuli Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Viiatin alueelle Kurikkaan ja Teuvalle. Megatuuli Oy ja Caruna Oy ovat suunnitelleet uutta 110 kV voimajohtoa Seinäjoki-Niinistönneva-Jurva. Voimajohtolla on tarkoitus liittää merkittävä osa Viiatin tuulivoimakapasiteetista kantaverkkoon Seinäjoella. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Caruna Oy:lla ei ole huomautettavaa. Hankkeen jatkosuunnittelun edetessä, Caruna Oy toivoo, että asianomaiset ovat yhteydessä Caruna Oy:hyn säännöllisesti, jolla pyritään mahdollistamaan voimajohtohankkeiden sujuva toteutus.

Digita Networks Oy

Digita Networks Oy (myöhemmin Digita) toteaa, että tuulivoimalat aiheuttavat usein merkittävää haittaa antenni-tv –vastaanottoon sekä häiritsee tiedonsiirtoa lähetyksasemille. Siksi tulee tutkia antenni-tv:n näkyvyyskatvealueet ja Digitan tiedonsiirron linkkijänteiden sijainti. Koska kyseiset selvitykset puuttuvat Viiatin hankkeen osalta, tulee ne tehdä ennen kuin osayleiskaavaehdotus hyväksytään. Mikäli selvitykset osoittavat häiriöitä antenni-tv:n tulee hankevastaavan esittää suunnitelma siitä, kuinka häiriöt tullaan poistamaan. Lisäksi Digita toteaa, että osayleiskaavassa tulee todeta, että hankevastaava on velvollinen vastaamaan niistä kustannuksista, mitä tulee em. häiriöiden korjaamisesta (LiVM 10/2014 vp – HE 221/2013 vp).

Elisa Oyj

Elisa Oyj ei vastusta hanketta, mutta pyytää huomioimaan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Kyseisen hankkeen vaikutusalueelle ei vastaisuudessa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Lisäksi pyydetään

ilmoittamaan, kun hankkeeseen liittyvät luvat ovat lainvoimaisia, jotta he pystyvät aikatauluttamaan mahdolliset investoinnit.

Etelä-Pohjanmaan liitto

Etelä-Pohjanmaan liiton mukaan Viiatin tuulivoimahanke on yleisesti ottaen Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaa koskevien maakunnallisten tavoitteiden mukainen ja näkee hyvänä menettelytapana koko Viiatin alueen käsittelemistä kokonaisuutena YVA-menettelyssä. Arviointiohjelma on laadittu kattavasti ja sen avulla voidaan asianmukaisesti arvioida vaikutuksia ihmisiin ja luontoympäristöön.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu Etelä-Pohjanmaan voimassaoleva maakuntakaava sekä valmisteilla oleva suurten tuulivoimaloiden alueiden sijoittumista ohjaava I vaihemaakuntakaava. Viiatin alue sisältyy pääosin Etelä-Pohjanmaan I vaihemaakuntakaavaan Rourunkankaan sekä Lehtivuoren nimillä kulkevinä tuulivoimaloiden alueina. Saunamaan osayleiskaavoitetut alueet eivät sisälly Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueeseen. Maakuntakaavaa laaditaan yleispiirteisen suunnitelun lähtökohdista, ja aluerajausten määrittelyssä käytetään koko maakuntaa koskevia yhtenäisiä rajausarvoja, jolloin tuulivoima-alueen koko ja muoto voivat poiketa hankealueen tai yleiskaava-alueen rajauksista. Maakuntakaavan yleispiirteisestä luonteesta johtuen puiston lopullisen rajauksen tuleekin täsmentyä osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Tässä ympäristövaikutusten arvioinnista saatavalla tiedolla on hyvin suuri merkitys.

Etelä-Pohjanmaan I vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen jälkeisessä jatkovalmistelussa erillisistä tv-luokista on luovuttu. Jatkossa erityisesti huomioitavat seikat käsitellään aluekohtaisilla suunnittelumääräyksillä. Liitto huomauttaakin, että kyseiset suunnittelumääräykset tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.

Vaihemaakuntakaavasta laadituissa Natura-arvioinneissa nousivat erityisesti esiin Rourunkankaan tuulivoimaloiden alueen läheiseen Kurpannevan maakotkareviiriin kohdistuvat vaikutukset. Natura-arvioinneista saatujen lausuntojen pohjalta vaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden aluerajausta on ehdotusvaiheen jälkeisessä jatkovalmistelussa supistettu siten, että maakotkaan kohdistuvia vaikutuksia saadaan lievennettyä. 1 vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen jälkeisessä jatkovalmistelussa Rourunkankaan tuulivoimaloiden alueelle tullaan lisäämään myös suunnittelumääräys, jolla pyritään turvaamaan Natura-alueen luontoarvojen säilyminen. Lisäksi liitto toteaa, että pohjavesiin kohdistuvien vaikutusten osalta Etelä-Pohjanmaan liitto näkee tarpeellisena myös Kuusistonloukon tutkinnan alla olevan pohjavesialueen huomioimista vaikutuksia arvioitaessa.

Fingrid Oyj

Fingrid Oyj toteaa, että tuulipuistojen verkkoliityntä ja liittymisjohdot kuuluvat olennaisena osana tuulivoimapuistoon ja sen toteuttamismahdollisuuksiin ja näin ollen niitä tulee tarkastella riittävästi arviointiselostusvaiheessa. Fingrid Oyj:llä ei ole huomautettavaa arviointiohjelmassa esitettyyn tuulivoimahankkeen liityntäratkaisuun.

Ilmatieteen laitos

Ilmatieteen laitoksella ei ole huomautettavaa asian johdosta.

Kurikan luontoseura ry

Kurikan luontoseura ry on antanut seikkaperäisen lausunnon arviointiohjelmasta sekä esittänyt kannanottonsa hankkeen nimestä, arviointiohjelman taustasta, hankevastaavan toiminnasta, yhteysviranomaisesta, hankkeen realistisuudesta ja uskottavuudesta, aikatauluista, arvioitavista vaihtoehdoista, liittymisestä muihin hankkeisiin, vaikutusarvioinneista ja tiedottamisesta.

Edellä mainittujen asioiden perusteella Kurikan luontoseura katsoo ihmisille ja luonnolle koituvien vahinkojen ja haittojen, sekä YVA-arviointiohjelman suuren puutteellisuuden, ynnä juristien ristiriitaisuuksien olevan niin suuria, että hankkeesta tulisi alueella kokonaan luopua.

Kurikan riistanhoitoyhdistys

Kurikan riistanhoitoyhdistys huomauttaa, että hankkeen vaikutuksia metsästykseseen, riistaeläinten käyttäytymiseen, vapaa-ajan toimintaan tai maisemavaikutuksiin ei ole selvitetty tai on selvitetty hyvin pintapuolisesti. Lisäksi huomautetaan, että hankealue kuuluu lähes yhtä suurelta osin sekä Kurikan että Jurvan riistanhoitoyhdistyksen alueille. Keskeisiksi alueiksi metsästyksen kannalta nostetaan mm. Kalistannevan ja Matkussaaren alueet.

Lausunnossa todetaan, että eri tekijöitä on kirjattu kohtuullisen monipuolisesti ja luontoselvityksiä laadittu, mutta esille on nostettu myös puutteita maisemaselvitysten, linnuston, tiestön ja voimalinjojen sekä myllyjen sijoittelun osalta. Lisäksi todetaan, että joiltakin osin myös päätelmät vaikutuksista ovat puutteellisia ja ylimalkaisia.

Liikennevirasto

Liikennevirasto muistuttaa, että teiden ja niiden rakenteiden kantokyky tulee varmistaa hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Mikäli muutoksia tarvitaan, toteutetaan ne hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mm. liittymäalueilla tehtäviä muutoksia. Liikennevirastolla ei ole muuta huomautettavaa hankkeesta.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi

Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi) lausuu, että tuulivoimalat muodostavat lentoesteitä ja niiden vaikutus lentoliikenteeseen ja –turvallisuuteen tulee selvittää. Ilmailulain (864/2014) 158 §:n edellyttää lentoestelupaa tuulivoimaloiden, niiden rakentamiseen tarkoitettujen nostureiden sekä mahdollisten muiden hankkeen kannalta tarpeellisten korkeiden esteiden pystytykseen ennen esteiden asettamista. Esteen pystyttävä / omistaja hakee lupaa Liikenteen turvallisuusvirastolta, joka myöntää luvan esteen asettamiseen lupaehojen mukaisesti, jollei lentoturvallisuus vaarannu tai ilmaliikenteen sujuvuus häiriinny.

Liikenteen turvallisuusnäkökohdat tulee ottaa huomioon sekä ilmaliikenteen että muun liikenteen osalta ja selvittää mahdolliset vaikutukset tuulivoimapuiston suunnitellun sijainnin osalta. Viiatin tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on huomioitu yllä mainittuja asioita.

Metsähallitus

Lausunnossa todetaan, että Metsähallituksen hallinnoimia suojelualueita sijaitsee joko osittain tai kokonaan suunnittelualueen sisällä tai hankealueen läheisyydessä. Lausunnossa viitataan Metsähallituksen aiemmin antamaan lausuntoon Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaava I ehdotuksesta, sen Natura-arvioinnista ja Natura-arvioinnin päivityksestä. Metsähallitus nostaa esille maakotkan esiintymisen Viiatin hankealueella ja toteaa, että hankealueen rajausta tulee supistaa tietyiltä osin maakotkareviirin ja kotkan liikkumisalueen vuoksi ja ottaa huomioon sekä Metsähallituksen että ELY-keskuksen aiemmat lausunnot Natura-arvioinneista. Metsähallitus painottaa myös, että hankesuunnittelussa tulee ottaa huomioon tuulivoiman meluvaikutuksille asetetut raja-arvot ja varmistaa ettei meluarvot ylity luonnon-suojeluun varatuilla alueilla.

Museovirasto

Museovirasto toteaa, että Pohjanmaan museo lausuu tämän hankealueen arkeologisesta kulttuuriperinnöstä. Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta lausunnon antaa Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo.

Pohjanmaan museo, Vaasa

Pohjanmaan maakuntamuseo toteaa, että YVA-menettelyn kulku on ohjelmassa esitetty selkeästi eikä siltä osin näyttäisi olevan huomautettavaa. Maakuntamuseo kuitenkin toteaa, että mikäli hanke etenee ja esimerkiksi rakennuspaikat muuttuvat, voi selvitysten riittävyys tulla uudelleen arvioitavaksi ja tietoja tulee täydentää.

Ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tulee maakuntamuseon mukaan arvioida vähintäänkin hankealueen osalta ja tarvittaessa laajemminkin. Hankealueen tulisi kuitenkin noudattaa 1 vaihemaakuntakaavan rajausta. Suunnitteluvaihtoehdot VE1 ja VE2 eivät vastaa Etelä-Pohjanmaan 1 vaihemaakuntakaavan ehdotuksen mitoitusta, koska molemmissa vaihtoehdoissa on kaavarajauksen ulkopuolelle jääviä alueita. Lisäksi vaihtoehtoihin sisältyy jo aikoinaan YVA-menettelystä vapautetut alueet ja jo kaavoitetut alueet, jotka tulisi ottaa huomioon vain yhteisvaikutuksia arvioitaessa ja jättää varsinaisen hankealueen ulkopuolelle. Maakuntamuseon lausunnossa todetaan myös, että nyt esitetyt vaihtoehdot eivät juurikaan poikkea toisistaan ja tulisi miettiä myös mahdollisina vaihtoehtoina VE3 ja VE4, joissa Matkussaari ja Kalistanneva arvioitaisiin omina vaihtoehtoinaan.

Puolustusvoimat, 2. Logistiikkarykmentti, Esikunta

Puolustusvoimat ilmoittaa olevansa osallinen ympäristövaikutusten arviointiohjelman laatimisessa ja 2. Logistiikkarykmentti alueellisena edunvalvojana ei näe omalta osaltaan estettä hankkeen jatkotyölle. Arviointiselostuksessa on riittävästi otettu huomioon puolustusvoimien tarpeet. Ennen tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämistä on saatava hyväksyntä puolustusvoimien pääesikunnalta.

Pääesikunnan operatiivinen osasto on yllä olevalla viiteasiakirjalla todennut, että Puolustusvoimat ei vastusta Teuvan ja Kurikan Viitin hankesuunnitelman muutoksen mukaisten tuulivoimaloiden rakentamista. Jos toteutettavien tuulivoimaloiden koko (suurempi), määrä (enemmän) tai sijoittelu poikkeaa niistä tiedoista, joilla Puolustusvoimat (Pääesikunnan operatiivinen osasto) on antanut lausunnon hankkeen hyväksyttävyydestä, tulee hankkeelle saada Pääesikunnalta uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista.

Puolustusvoimat esittää, että alueelle laadittavaan kaavaan tulee tuulivoimaloiden alueiden kaavamääräyksen kohdalle oikeusvaikutteinen kaavamääräys, jonka mukaan ennen tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämistä on saatava hyväksyntä puolustusvoimien pääesikunnalta. Määräystä ei pidä muuttaa pelkäksi lausuntopyyntövelvoitteeksi, koska se ei riittävästi turvaa puolustusvoimien etuja. Rakennusym. töitä tehtäessä tulee huomioida alueella ja sen läheisyydessä mahdollisesti olevat kaapelilinjat. Mahdollisten puolustusvoimia palvelevien kaapelilinjojen sijainti tulee selvittää hyvissä ajoin, vähintään kaksi viikkoa (2vkoa) ennen aiottua rakentamista Suomen Turvallisuusverkot Oy:ltä (STUVE).

Suomen metsäkeskus, Etelä- ja Keski-Pohjanmaa, Julkiset palvelut, läntinen palvelualue

Metsäkeskuksen lausunnossa korostetaan, että tuulipuiston metsätaloudelle aiheuttamat rajoitteet tulisi rajata mahdollisimman pieniksi. Tuulivoimapuiston huoltoajot ja varsinkin rakentamisen aikaiset kuljetukset rasittavat alueen tiestöä merkittävästi ja erityisesti alempi tieluokka saattaa vaurioitua. Vaurioituneita teitä joudutaan kunnostamaan ja tästä aiheutuu kustannuksia. Uusien teiden rakentamisesta ja vanhojen teiden kunnostamisesta aiheutuvista kustannuksista tulisi esittää laskelmia. Lisäksi esitetään, että vastuut edellä mainituista kustannuksista tulisi sopia etukäteen ennen projektin aloitusta.

Hankealueella on metsälain 10 §:n mukaisia kohteita 77 kpl, yhteensä 38,9 ha. Muita arvokkaita elinympäristöjä alueella on 60 kpl, yhteensä 148,9 ha. Kestävän metsätalouden rahoituslain (Kemera) mukaisia ympäristötukikohteita alueella on 6 kpl, yhteensä 18,5 ha. Edellä mainitut kohteet sijaitsevat hankealueella, mutta eivät arviointiohjelmassa esitetyillä suunnitelluilla voimaloiden sijoituspaikoilla, joten niistä ei aiheudu haittaa em. kohteille. Lausunnon liitteenä on tiedot edellä mainituista kohteista.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän ympäristöpalvelut huomauttaa, että Teuvan kunnan ja Kauhajoen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä ja tulee näin ollen lisätä hankkeen jakelulistalle.

Lausunnossa todetaan, että Norinkylä puuttuu taajamien ja kylien listalta. Lisäksi todetaan, että muiden tuulivoimahankkeiden karttaesitys on virheellinen ja tulisi täydentää seuraavasti:

- Kauhajoen Parjanneva on vasta lupavaiheessa

- Kartalta puuttuu Kauhajoen suunnitteilla oleva Suolakankaan tuulivoimahanke ja Sysimäen yksittäisen tuulivoimala

Ympäristöpalvelut katsoo myös, että kiviaineisten todellinen saatavuus lähialueilta tulee arvioida, koska tarvittava kivimurskeen määrä on huomattava.

Teuvan kunta

Viiatin tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on seikkaperäisesti esitetty ohjelman sisältö ja selvitettävät eri vaihtoehdot. Arviointiohjelmassa on esitetyt Teuvan muut tuulivoimala-alueet; Paskoonharjun alue ja Pettumäen yksittäinen jo rakennettu voimala. Ne sijaitsevat noin 20 - 25 km:n päässä hankealueesta. Teuvan kunnassa Paskoonharjun alueelle on hyväksytty osayleiskaava, joka mahdollistaa 23 voimalan toteuttamisen alueelle. Kyseisen alueen YVA-prosessi on toteutettu vuonna 2011 ja siitä on saatu yhteysviranomaisen lausunto 8.7.2011 diaarinumero EPOELY/3/07.04/2011. Viiatin YVA-arviointiohjelmassa mainittu Paskoonharjun (Kinnasharju) voimalamääräksi 20.

YVA-ohjelman vaihtoehto kahdessa (VE 2) tarkastellaan enimmillään 99 voimalan sijoittamista Viiatin alueelle Kurikan ja Teuvan alueille. Näin merkittävän puiston YVA-ohjelmassa on tarpeellista tarkastella heti hankkeen alkumetreillä myös koko laajan kokonaisuuden vaikutuksia teleliikenne- sekä radio- ja televisiosignaali-järjestelmiin tuulivoima-alueen läheisillä kylä- ja taajama-alueilla. YVA-ohjelmassa on esitetty niitä vaikutuksia, mitä tuulivoimaloilla voi yleensä olla radio- ja tv-signaaleihin, mutta ohjelmaa on tarve täydentää tarkemmalla analyysillä siitä, millä alueilla mahdollisia häiriöitä voi esiintyä ja kuinka laajasti. Arviointiohjelmaa suositellaan myös täydennettäväksi kartalla, jossa on esitetty mm. hankealueella ja sen läheisyydessä sijaitsevat tietoliikennemastot sekä häiriöalueet ja kuvailla, missä esitetään mahdolliset tv- ja radiosignaalin häiriöalueet.

Muilta osin Teuvan kunnalla ei ole huomauttamista Viiatin tuulivoima-alueen YVA-ohjelmasta.

Varsinais-Suomen ELY-keskus, kalatalouspalvelut

Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että arviointiohjelmassa ei käsitellä lainkaan pintavesiä vaan ainoastaa pohjavesi. Lisäksi arviointiohjelmassa ei käsitellä lainkaan alueen vesistöjen kalastoa ja kalastusta. Lausunnossa on lueteltu useita vesistökohteita, joista tulee selvittää vesistöjen kalasto ja merkitys kalojen lisääntymisalueina sekä alueen rakentamisen aikana että tuulivoimaloiden käytön aikana. Koska hankealueella on myös mahdollisesti luonnontilaisia lampia ja puroja tulee näiden kohdalla erityisesti kiinnittää huomiota vesilain 2 luvun 11 §:ssä ja 3 luvun 2 §:ssä mainittuihin kiellettyihin toimenpiteisiin lampien, purojen ja lähteiden muuttamisen osalta. Lisäksi tulee ottaa huomioon mahdolliset vesistöjen hydrologiset muutokset erityisesti alueen rakentamisen aikana. Lisäksi kalatalouspalvelut painottaa, että tehtävät selvitykset vaativat kenttätöskentelyä, eikä voida selvittää pelkän olemassa olevan tiedon pohjalta. Lisäksi huomautetaan, että tuulivoimaloissa käytettävän öljyn ja muiden aineiden osalta on tehtävä riskikartoitus, jolla selvitetään mahdolliset riskit alueen vesistöille. Tierumpuina tulee käyttää ns. kaarirumpua tai puolirumpua, joka jättää pohjan mahdollisimman luonnontilaiseksi ja siten mahdollistaa parhaiten kalojen nousun.

Mielipiteet

Mielipide 1

Mielipiteessä ei kannateta hankkeen toteuttamista. Mielipiteessä todetaan, että hanke tulee ehdottomasti asettaa ympäristöluvan alaiseksi, jotta sen toimintaa voidaan rajoittaa tai pysäyttää, jos tarve vaatii. Hanke sijaitsee luonnonsuojelualueiden ja pohjavesialueen välittömässä läheisyydessä. Lisäksi todetaan, että suunnitellun rakennusalueen lähivaikutusalueella, 4 km päässä voimalasta, on lukuisia vakituisia asuntoja ja ainakin kolme vapaa-ajan asuntoa, jotka tulisivat altistumaan voimala-alueen haitoille. Lisäksi alueen virkistyskäyttö (metsästys, ulkoilu) vaarantuisi voimaloiden aiheuttaman melun, välkkeen ja putoavan jään vuoksi. Lisäksi tuodaan esille, että televiolähetysiin ja tietoliikenne-

verkkoihin voi aiheutua häiriöitä ja melumallinnukset ovat vain suuntaa-antavia. YVA-ohjelmassa tulisi olla myös 0-vaihtoehto.

Mielipide 2

Mielipiteen esittäjän mukaan YVA on tehty virheellisesti ja siinä on paljon asiavirheitä. Mielipiteessä on todettu mm. että voimaloiden käyttöikä on yliarvioitu ja että voimaloiden purkaminen jää maanomistajan vastuulle, jos yhtiö tekee konkurssin. Edelleen todetaan, että kaavamääräysten mukaan voimaloiden korkeus saa olla enintään 210 m, mutta tässä hankkeessa osa voimaloista on 230 m korkeita. Lisäksi on tuotu esille hankkeen läheisyys suhteessa asutukseen, joka ei kaikilta osin täytä suosituksen mukaista kahden kilometrin etäisyyttä (vähintään 3 MW voimaloiden osalta). Lähimmillään asutusta on 0,6 kilometrin etäisyydellä lähimmästä voimalasta. Lisäksi mielipiteen esittäjän mukaan alueen virkistyskäyttö mukaan lukien marjastus ja metsästys eivät voi toteutua entisellä tavalla. Mielipiteessä tuodaan esille myös, että Kuusistonloukon pohjavesialue on YVA:ssa merkitty vanhentuneiden tietojen pohjalta. Uusiin geologisten tutkimusten mukaan pohjavesialue on merkittävästi suurempi ja ulottuu hankealueelle. Melumallinnuksia ei pidetä luotettavina. Lopuksi mielipiteen esittäjä toteaa, että hyväksytyistä kaavoista alueella on useita valituksia Hallinto-oikeuden käsittelyssä, mitä ei ole otettu huomioon.

Mielipide 3

Mielipiteessä on todettu samat asiat kuin mielipiteessä 2.

Mielipide 4

Mielipiteen esittäjän mukaan YVA-ohjelmassa kuvattu alue ei sovellu tuulivoimatuotantoon mm. asutuksen, elinkeinon harjoittamisen, pohjaveden, virkistys- ja metsästyksen sekä alueen linnuston ja eläimistön vuoksi. Ohjelmassa on muutenkin runsaasti puutteellisuksia ja epätasamaisuuksia alueen ja sen arvojen kuvaamisessa. Mielipiteessä on todettu asutuksen osalta, että hanke ei sijaitse harvaan asutulla alueella, vaan asutuksen välittömässä läheisyydessä. Alle 2 km:n etäisyydelle jäisi runsaasti asuintaloja, eikä sosiaali- ja terveysministeriö suositus 2 km vähimmäisetäisyydestä asutukseen toteudu. Lähimmillään voimaloita tulisi jopa 600 metrin päähän asutuksesta. Melun ja välkkeen osalta on tuotu esille niiden tuomat haitat nykyiseen tilanteeseen nähden, samoin maisemalliset muutokset. Lisäksi alueen virkistyskäyttömahdollisuuksiin (mm. ulkoilureitit, Niinistönjärven alue) ja elinkeinotoimintaan todetaan tulevan mahdollisia rajoituksia mm. talvisin, kun voimaloiden lavoista voi tippua ja lentää jäätä. Mielipiteen esittäjän mukaan YVA-ohjelmassa on kuvattu Viiatin alueen virkistyskäyttö liian suppeasti.

Mielipiteessä todetaan myös voimaloiden ja teiden rakentamisen ja perusparantamisen vaikutukset maa-ainesten ottoon. Lisäksi todetaan, että alueen pohjavesitutkimukset ovat parhaillaan käynnissä ja että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa ei tulla Etelä-Pohjanmaan liiton mukaan hyväksymään tuulivoimarakentamista pohjavesialueille. Todetaan, että Viiatin alueeseen sisältyy tai siihen rajautuu viisi pohjavesialuetta. Lisäksi todetaan, että näillä alueilla, missä pohjavesialueen tutkimukset ovat käynnissä, ei voida sisällyttää tuulivoimarakentamisen suunnitteluun. Myös luonnonsuojelualueet, alueen luontoarvot ja luonnon monimuotoisuus olisivat tuulivoimarakentamisen myötä vaarassa.

Mielipide 5

Mielipiteessä todetaan, että Viiatin tuulivoimahanke vähentää erityisesti lähialueen asukkaiden asumisviihteyttä, terveyttä ja turvallisuutta lisääntyneen melun, välkkeen ja liikenteen myötä. Lisäksi todetaan, että asumismukavuus kärsii ja virkistyskäyttömahdollisuudet heikkenevät.

Mielipide 6

Mielipiteessä vastustetaan Viiatin tuulivoimahanketta, koska hanke rumentaa maisemaa, aiheuttaa matalakaiku ääntä, luonto turmeltuu rakentamisvaiheessa ja metsästys alueella hankaloituu ja riistakannat heikkenee.

Mielipide 7

Mielipiteessä tuodaan esille, että erityisesti suuret tuulivoimahankkeet tulee rakentaa paikkaa, missä ne eivät häiritse asutusta eikä alueen eläimistöä tai uhkaa luonnon monimuotoisuutta. Lisäksi todetaan puutteet hankkeen tiedottamisen osalta.

Mielipide 8

Mielipiteessä tuodaan esille, että arviointiohjelmassa esitetyt kartat ovat ylimalkaisia ja suurpiirteisiä ja osin puutteellisia. Vaikutuksia metsästykseseen on vähätelty eikä hanhien syysmuuttoa ole huomioitu. Lisäksi YVA-suunnitelmassa ei ole esitetty kaikkia rakennuksia koko hankealueelta ja mielipiteen esittäjän mukaan suunnitelma-alueella tulisi vielä muuttaa omistusoalojen mukaan. Sähkönsiirrossa vanha 45kw sähkölinja on jo pitkään ollut vain lehtivuoren linkkiaseman ja koivistonkylän hirvikämpän syöttöä ja linjan 50-vuoden sopimus päättyy vajaan vuoden sisällä.

Mielipide 9

Mielipiteen esittäjä vastustaa Megatuulen Viiatin tuulivoimahanketta. Osa hankealueesta on vanhoissa pohjavesikartoissa pohjavesialueen reunassa. Mielipiteen esittäjän mukaan uusien, Kokkolan GTK:n tekemien tutkimusten mukaan vanhaan rajaukseen verrattuna uusi pohjavesialue tulee kasvamaan ja Lehtivuoren osalta hankealue on kokonaan pohjavesi- ja pohjaveden muodostumisalueella. Kyseessä on geologi Niko Putkisen ja kumppaneiden tutkimus Kuusistonloukon pohjavesialue, tehty vuonna 2012 ja on SYKEssä odottamassa, että se käsitellään siellä ja sen jälkeen tulee tiedoksi ELY:llekin. Mielipiteen esittäjä on toimittanut kyseisen tutkimuksen YVA-yhteysviranomaiselle. Kuusistonloukon ja Lehtivuoren pohjavesialueen jatkotutkimukset ovat edelleen käynnissä. Viiatin alueen YVA-selostus perustuu vanhentuneisiin pohjavesialueen tietoihin.

Lisäksi kiinnitetään huomiota virkistyskäyttö- ja matkailumahdollisuuksien heikkenemiseen. Myöskään YVA- ohjelmassa ei ole otettu riittävästi huomioon voimaloiden aiheuttamia melu-, välke- ja maisemahäiriöitä ja melumallinnukset on tehty puutteellisesti. Voimat sijaitsevat myös liian lähellä asutusta. Mielipiteen esittäjän mukaan pelkästään Lehtivuoren hankealueella kahden kilometrin sisällä on 80 kiinteistöä. Lisäksi hankealueiksi on merkitty sellaisiakin alueita, joiden omistajat eivät ole maitaan tuulivoimayhtiölle vuokrannut. Kartat eivät ole ajantasaisia.

Mielipiteessä todetaan myös, että YVA:sta puuttuu johtoryhmä, joka tässäkin hankkeessa pitäisi olla. Lisäksi YVAn vaihtoehtoista puuttuu myös 0-vaihtoehto eli vaihtoehto, jossa ainuttakaan voimalaa ei rakenneta. Sellainen vaihtoehto pitäisi olla yhtenä tarjottuna vaihtoehtona. Kaikkiaan YVAa pidetään melko kevyesti toteutettuna ja mm. lintu-, lepakko- ja eläinkartoitukset ovat puutteelliset. Kaikkine puutteineen sitä ei voi sellaisenaan hyväksyä.

Mielipide 10

Olemassa oleva Jurva – Kurikka johtokäytävä on hankkeen toteutuessa suurennettava 110kV linjaksi nykyisen 45kV tilalle. 110kV toteutuessaan johtoaukea kasvaa ja on 26-30metriä, jonka lisäksi reu-navyöhykkeet molemmilla puolilla 10 metriä. Mielipiteen esittäjän mukaan on pidättäydyttävä maltillisessa voimalamäärässä, jotta 45kV linja riittäisi. Jos 110kV linja todetaan tarpeelliseksi, sen linjaaminen tapahtukoon Kalistannevan kaava-alueen pohjoisalueelta suoraan Seinäjoen suuntaan, jonne suuri osa myllyistä tulee alustavan hankevaihtoehdon 1 mukaan. Sähkölinja viistää nyt Kalistannevan hankealueen eteläosassa olevan arvokkaan Niinistönnevan suoalueen, joka on osin ojittamaton ja arvokas kasvillisuus- ja lintualue.

Mielipide 11

Mielipiteen esittäjä vastustaa tuulivoimalan rakentamista. Mielipiteessä katsotaan, että ne muuttavat olennaisesti ympäröivää maisemaa. Lisäksi alueen erämaisuus ja retkeily- ja virkistyskäyttömahdolli-

suudet heikkenevät. Lisäksi esitetään huolena tuulivoimaloiden mahdolliset melu- ja terveyshaitat sekä ihmisille että alueiden eläimistöille.

Mielipide 12

Mielipiteen esittäjä ei kannata Viitin tuulivoimaloiden rakentamista. Paras ehdolla olevista on vaihtoehto 0+, mutta alueelle ei tulisi rakentaa tuulivoimaloita ollenkaan. Lisäksi todetaan, että alueen luontomatkailu kärsii, samoin alueen virkistyskäyttömahdollisuudet.

Mielipide 13

Mielipiteen esittäjä toteaa, että YVA-ohjelmasta puuttuu 0-vaihtoehto, jossa ei rakenneta yhtään voimalaa ja ns. 0+-vaihtoehtoa ei ole mitenkään perusteltavissa. Jos hankkeessa otetaan aidosti huomioon ympäristövaikutukset, tulee yhtenä vaihtoehtona YVA-ohjelmassa olla 0-vaihtoehto. Lisäksi todetaan, että Viitin tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmalla tulee olla johtoryhmä. Hanketta tulee voida koordinoida ja ohjata johtoryhmän toimesta. Mielipiteessä todetaan, että yhtiön suunnitelmat ovat hankkeen edetessä muuttuneet ja laajentuneet ja että YVA-ohjelma olisi pitänyt laatia jo heti koko alueelle suunnittelun alussa.

Mielipiteessä todetaan, että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan I vaihemaakuntakaava eli ns. tuulivoimakaava on parhaillaan ehdotusvaiheessa. YVA-ohjelmassa Viitin tuulivoimahankkeeksi kutsuttua aluetta nimitetään maakuntakaavaehdotuksessa Rourunkankaaksi. Alueet menevät osin päällekkäin, mutta eivät ole saatavilla olevien kaavakarttojen mukaan kuitenkaan yhteneväiset. Todetaan, että maakuntakaavan pitää ohjata näin merkittävän alueen kaavoittamista, eikä päinvastoin.

Pohjavesialueiden osalta todetaan, että Etelä-Pohjanmaan liiton maakuntakaavaehdotukseen antamien vastineiden mukaan tuulivoimarakentamista ei jatkosuunnittelussa sijoiteta pohjavesialueille. Viitin hankealueella on ainakin kaksi luokiteltua pohjavesialuetta ja yhteensä se sivuaa tai leikkaa viittä. Nämä pohjavesialueet tulee poistaa hankkeen jatkosuunnittelussa. Myös Lehti- ja Karhuvuorten alueet kalliorinteineen ovat kokonaisuudessaan pohjaveden muodostumisaluetta, joten nekin tulee poistaa hankkeen suunnitelmista. Lehti- ja Karhuvuorten pohjavesiasia on ollut jo vuodesta 2012 Kurikan kaupungin tiedossa.

Sosiaali- ja terveysministeriö suosittaa minimissään kahden kilometrin etäisyyttä asutuksen ja tuulivoima-alueen välillä, ja sisämeluasetukseen on odotettavissa kiristyksiä. Myös maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteena on turvata hyvä elinympäristö ihmisille. Viitin lähimmillään tuulivoimaloita tulisi 600 m:n päähän asutuksesta, 2 km:n säteelle jäisi runsaasti vakituista asutusta ja itse hankealueen sisällekin muutama loma-asunto. Lähes täysin voimalamelun, varjostuksen ja välkkeen alle jäisivät noin 2 km:n päässä sijaitseva Teuvan Norinkylä ja 3,5 km:n etäisyydellä oleva Jurvan Kirkonmäki-Hahdonmäki ympäristöineen sekä Kurikan Polven-, Pohjois-, Juonen- ja Kampinkylä, Kuusistonloukko, Ilmajoen Nopankylä ja Tainuunmäki – varovaisestikin arvioiden satoja asukkaita. Melu-, varjostus- ja välkehäiriöt olisivat asukkaiden näkökulmasta täysin kestäättömiä.

Lisäksi todetaan, että hankealuetta on supistettava, ja se on rajattava kauemmas asutuksesta. Yhdeksi vaihtoehtoksi on asetettava 0-vaihtoehto, jossa ei rakenneta yhtään voimalaa. Todetaan myös, että melu, varjostus ja välke on aikaisemmin arvioitu 3 MW laitoksille, mutta nyt YVA-ohjelman mukaan alueelle tulisi myös 5 MW voimaloita. Aiemmat melumallinnukset yms. on tehtävä uudelleen ja 0-vaihtoehtoon lisäksi asukkaiden oikeudet tulee turvata varmistamalla riittävä etäisyys asutukseen, ainakin 3 km, mahdollisesti enemmänkin.

Mielipiteessä todetaan, että suunnittelussa ei ole otettu huomioon mm. toimivia viestintäyhteyksiä ja television näkyvyyttä. Samoin tuodaan esille virkistyskäyttömahdollisuuksien, kuten maa- ja seutukunnallisesti keskeisten ulkoilureittien ja suunnistusmaastojen, heikkeneminen. Lisäksi todetaan alueen moninaiset luontoarvot, maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema ja alueen erämaisuus, jota tuulivoimarakentaminen tulee muuttamaan. Natura-alueet ja arvokkaat luontokohteet tulee mielipiteen esittäjän mukaan rajata kokonaan hankealueen ulkopuolelle. Lisäksi todetaan, että Kurikan metsien pirstaloiminen on valtakunnallisen alueidenkäytön tavoitteiden vastainen: niiden mukaan tulee mahdollistaa ekologi-

sesti ja virkistyskäytön kannalta merkittävien yhtenäisten alueiden ja hiljaisten alueiden säilyminen, estää hyvien ja laajojen metsäalueiden pirstominen sekä edistää kansallisen kulttuuri- ja rakennusperinnön sekä niiden alueellisesti vaihtelevan luonteen säilyminen.

Mielipide 14

Mielipiteessä todetaan, että voimaloiden sijoittaminen kylän läheisyyteen pilaa ympäristön ja aiheuttaa vakavaa meluhaittaa sen asukkaille. Sijoituspaikka on myös pohjavesialueella. Hanketta vastustetaan sekä taloudellisin että ympäristöllisin perustein.

Mielipide 15

Mielipiteessä vastustetaan tuulivoimahanketta, koska voimaloiden vaikutuksista ihmisiin ei ole riittävästi tietoa mm. melun osalta ja tuulivoimapuisto tulee muuttamaan läheisen kylän maisemaa ja luonnonoloja. Lisäksi mainitaan pienlentokoneiden lentokenttä noin 1,5 kilometrin etäisyydellä Saunamaan alueesta.

Mielipide 16

Mielipiteessä vastustetaan Viiatin tuulivoimahanketta. Mielipiteessä todetaan, että paikallisten asukkaiden vaikutusmahdollisuudet eivät ole toteutuneet liian niukan tiedottamisen vuoksi ja että saatu tieto ei ole perustunut tosiasioihin. Lisäksi todetaan, että YVA-ohjelmassa ei tarpeeksi oteta huomioon pohjavesiriskiä ja viitataan mm. tuulivoimaloissa käytettävään öljyyn. Lisäksi todetaan mahdollinen tulipalon vaara. Lähin asutus on 0,6 kilometrin päässä ja tuulivoimaloiden mahdolliset terveysvaikutukset tuodaan esille ja mm. melumallinnusten kiistanalaisuus.

Mielipide 17

Todetaan, että maaseutumaisema on tärkeä osa suomalaista identiteettiä, jota tulee kunnioittaa ja säilyttää myös tuleville sukupolville. Lisäksi tuodaan esille, että aistilyherkkyys on ikävä vaiva ja tuulimyllyjen ääni- ja välkehäiriöt voivat vaikuttaa moniin ihmisiin ja eläimiin.

Mielipide 18

Mielipiteessä todetaan, että YVA-ohjelmassa tulee olla myös 0-vaihtoehto. Lisäksi ohjelmassa ei ole otettu riittävästi huomioon pohjavesiasioita ja vaikutukset lepakoihin ja linnustoon on aliarvioitu.

Mielipide 19

Tainuskylässä Myötämäenkalliolle sijaitsee kyläyhdistyksen ylläpitämä Kalliokota, joka on vilkkaassa käytössä. Lähin voimala sijoitettaisiin hankevaihtoehtoisissa 1 ja 2 liian lähelle sitä. Lisäksi lähimmän myllyn etäisyys mielipiteen esittäjän asuinrakennuksesta on liian lyhyt. Todetaan myös että alueella laiduntava karja ei saa altistua jatkuvalle melulle.

Mielipide 20

Mielipiteessä vastustetaan hanketta ja tuodaan myös esille tuulimyllyjen poistamisen ongelmat, kun se on ajankohtaista. Lisäksi tuodaan esille, että ihmisten, eläinten ja luonnon hyvinvointi on vaarassa.

Mielipide 21

Mielipiteen esittäjä toteaa Viiatin tuulivoimahankkeen arviointiohjelman osalta, että hankealueella olevilla neljällä tuulivoimaosayleiskaavalla (TVOYK) ei ole vielä lainvoimaa ja asian käsittely Vaasan hallinto-oikeudessa on kesken. Todetaan myös, että hankkeen osalta ei toteudu sosiaali- ja terveysministeriön suositus tuulivoiman suojavyöhykkeestä lähimpään asutukseen. Suositus on vähintään kaksi kilometriä. Edelleen mielipiteen esittäjä toteaa, että hankealue on suunniteltava siten, että edellä mainittua suositusta noudatetaan. Lisäksi todetaan, että melun osalta esitetään ainoastaan arvioita ja mallinnuksia ja että hankealueella sijaitsee Viiatin pohjavesialue ja arvokkaita kasvillisuusalueita. Lähimmän Natura-

alueen etäisyys turbiiniin on vain 500 metriä. Norinkylä on merkitty E-P:n maakuntakaavassa kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi, jonka etäisyys tuulivoimakaavasta on vain yksi kilometri. Näin ollen vaikutus kulttuuriympäristöön ja -maisemaan on merkittävä, jopa tyrmistytävä. Arviointiohjelmassa tulee ottaa huomioon paikallisten asukkaiden elinolosuhteet, jonka vuoksi em. viitaten mielipiteen esittäjä toteaa, että Saunamaa/Teuva ja Saunamaa/Kurikka kaava-alue poistetaan arviointiohjelmasta.

4. Yhteysviranomaisen lausunto

Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) määrää pitkälti arviointiohjelman sisällön. Viitaten tuulivoimahankkeen arviointiohjelman sisältää pääpiirteissään edellä mainitun asetuksen 9 §:n mukaiset kohdat, joskin ohjelman keskeiset asiat kuten arvioitavat ympäristövaikutukset ja niihin liittyvät menetelmät tulisi nostaa selkeämmin esille. YVA-menettelyn aikana myös osallistuminen ja vuorovaikutus ovat keskeisessä asemassa. Useassa mielipiteessä on tuotu esille, että vaikutusmahdollisuudet hankkeeseen ovat olleet pienet ja että hanketta on valmisteltu vain pienellä joukolla. Tähän liittyen arviointiohjelmassa osallistumisen ja vuorovaikutus -kappaleen voisi nostaa selkeämmin esille. Arviointiohjelmassa on seuraavassa esitetty tarkennuksia myös muilta osin.

Hankekuvaus ja hankkeen aikataulu

Hankekuvauksen tulee sisältää riittävät tiedot hankkeesta. Hankealueen nimeämisen osalta on tullut joitakin huomautuksia ja YVA-yhteysviranomainen katsookin, että hankkeen nimen osalta olisi hyvä tehdä tarkennuksia ja ottaa huomioon mm. maakuntakaavan yhteydessä käytetty nimi. Nykyinen nimi johtanee sekaannuksiin, ja saattaa vaikuttaa mm. ihmisten osallistumisaktiivisuuteen kyseisellä alueella.

Hankkeen yleistiedot, kuten hankkeen tarkoitus, hankkeen sijainti ja hankkeesta vastaava on kuvattu riittävällä tarkkuudella. Hankealueen rajaukset on tehty myös karttaesityksinä, mutta mittakaavaltaan kartat ovat niin suuria, että hankealueen rajat on osin vaikea hahmottaa. Lisäksi eri kartat ovat eri mittakaavassa ja yksittäisten tuulivoimaloiden sijaintia ei ole esitetty kaikilla keskeisillä kartoilla kuten esimerkiksi asutuksen sijainti suhteessa hankealueeseen tai luontokartoitusten osalta, joka myös osaltaan vaikeuttaa asioiden kokonaisvaltaista hahmottamista. YVA-yhteysviranomainen toteaaakin, että YVA-arviointiselostuksessa karttaesitykset tulee olla selkeät ja havainnolliset, jotta niistä saa selkeän kuvan hankkeen sijoittumisesta ja keskeisistä vaikutuksista.

Hankealueelle on tulossa enimmillään 99 tuulivoimalaa, joiden perustuksiin, työskentelyalueisiin ja tietöiden rakentamiseen ja kunnostamiseen arvioidaan tarvittavan maa-ainesten ottoa ja maansiirtotöitä arviolta 100 000 m³ verran. Lisäksi tarvitaan kivimursketta arviolta 500 000 tonnia. YVA-asetuksen mukaan (713/2006) mukaan, kun kiven, soran tai hiekan oton louhinta- tai kaivualue on yli 25 hehtaaria tai otettavan ainesmäärä on vähintään 200 000 m³ vuodessa, tulee siihen soveltaa YVA-lain mukaista arviointimenettelyä. Arviointiohjelmaa tuleekin täydentää näiltä osin ja esittää maamassojen määrät, niiden ottopaikat, sijoitus- ja hyötykäyttöpaikat sekä arvio niiden vaikutuksista hankekokonaisuudessa. Ylijäämämaiden läjittämisestä voi muodostua maankaatopaikka, joka vaatii kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai valtion ympäristölupaviranomaisen myöntämän ympäristöluvan.

Mikäli hankkeen osalta on tarve muuttaa alueen ojitussjärjestelmiä, tulee myös niistä olla suunnitelmat ja arvio vaikutuksista alueen hydrologiaan ja mahdollisiin vaikutuksiin alapuolisissa vesistöissä.

Arviointiohjelmassa on esitetty hankkeen aikataulutuksen niin, että tuulivoimapuisto olisi toiminnassa aikaisintaan kesällä 2017. Riittävien selvitysten tekemiseksi aikataulua tulee tarvittaessa tarkistaa.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin, suunnitelmiin ja ohjelmiin sekä yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Arviointiohjelmassa on käsitelty hankkeen liittyminen muihin kansainvälisiin, kansallisiin ja alueellisiin suunnitelmiin ja hankkeisiin. YVA-yhteysviranomainen toteaa, että arviointiohjelmassa käsittely on näiltä osin riittävä, kun otetaan huomioon alla olevat tarkennukset.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän ympäristöpalvelut on huomauttanut, että muiden tuulivoimahankkeiden karttaesitys on virheellinen. YVA-yhteysviranomaisen katsoo, että muiden tuulivoimahankkeiden osalta tietoja tulee täydentää ympäristöpalveluiden esityksen mukaisesti ainakin Kauhajoen suunnitteilla oleva Suolakankaan tuulivoimahankkeen ja Sysimäen yksittäisen tuulivoimalan osalta. Lisäksi hankeluettelon ajantasaisuus tulee tarkistaa arviointiselostuksen yhteydessä. Mikäli arvioinnin edetessä tulee tietoon uusia hankkeita, joita tässä arviointiohjelmassa ei ole tuotu esille, tulee arviointia siltä osin täydentää.

Arviointiohjelman mukaan hankkeen yhteisvaikutuksia arvioidaan kokonaisuutena ottaen huomioon alueella jo nykyisin tapahtuva toiminta. Tässä vaiheessa muina hankkeina tai suunnitelmina on tunnistettu lähialueen tuulivoimahankkeet ja voimajohtohankkeet. Yhteisvaikutuksina tarkastellaan ainakin melu-, varjostus- ja välke-, maisema- ja linnustovaikutuksia sekä vaikutuksia liikenteeseen. Yhteysviranomaisen toteaa, että alueella on myös matkailuelinkeinoja harjoittavaa toimintaa, maa-ainesten ottoa sekä turvetuotantoa, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen vaikutusten tarkastelussa.

Vaikutusalueen raja

Viiatin hankealue sisältyy pääosin Etelä-Pohjanmaan I vaihemaakuntakaavaan Rourunkankaan sekä Lehtivuoren nimillä kulkevana tuulivoimaloiden alueina lukuun ottamatta Saunamaan osayleiskaavoitettuja alueita. Aluerajasta on esitetty 96 tuulivoimalalle. Aluerajaus ja sen poikkeavuus maakuntakaavan mukaisesta rajauksesta on esitetty arviointiohjelmassa. Rourunkankaan tuulivoima-alue on nostettu esille ELY-keskuksen antamassa lausunnossa Etelä-Pohjanmaan I vaihemaakuntakaavasta. Lausunnossa on todettu, että alue on ongelmallinen linnuston ja pohjavesialueiden kannalta. Ympäristövaikutusten arvioinnissa saatavan tiedon pohjalta tulee tehdä hankkeen lopullinen rajausta ja poistaa jatkosuunnittelusta ne voimat, joiden vaikutukset eivät ole toivottavia.

Vaikutusalueen laajuus on kuvattu eri vaikutustyyppien osalta niukasti ja osin puutteellisesti. Ohjelmassa hankkeen vaikutusalue on rajattu 13 kilometrin päähän lähimmästä voimalasta. Vaikutusalueen laajuus riippuu kuitenkin arvioitavasta vaikutustyyppistä ja ympäristövaikutuksesta, jolloin selkeää rajausta kilometrimäärän mukaisesti ei voida tehdä. Selostusvaiheessa vaikutusalueet vaikutustyypeittäin tulee esittää havainnollisesti, myös kartalla, jotta niistä voidaan muodostaa riittävän hyvä kokonaiskuva vaikutusalueiden laajuudesta, jakautumisesta vaikutustyypeittäin ja arvio vaikutuksen merkittävydestä. Vaikutusalueen laajuudessa on syytä ottaa huomioon myös mahdolliset muutokset nykyisessä maankäytössä. Esimerkiksi maisemavaikutusten osalta alueen rajausta on syytä tarkastella ottaen huomioon vaikutusalueen nykyisessä maankäytössä aiheutuvat mahdolliset muutokset, kuten esimerkiksi muutokset metsän peittävydessä.

Lausunnoissa tuodaan esille, että hankesuunnittelussa tulee ottaa huomioon tuulivoiman meluvaikutuksille asetetut raja-arvot ja varmistaa ettei meluarvot ylitä luonnonsuojeluun varatuilla alueilla. Lisäksi tuodaan esille, että sosiaali- ja terveysministeriön suositus kahden kilometrin vähimmäisetäisyydestä asutuksen osalta lähimpään tuulivoimalaan, ei hankkeen kohdalla toteudu. YVA-yhteysviranomaisen toteaa, että melun, varjostuksen ja välkkeen arvioinnissa tulee erityistä huomiota kiinnittää selvitysalueen riittävään laajuuteen ja arviointimenetelmien luotettavuuteen.

Etelä-Pohjanmaa ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö huomauttaa, että turvepöly saattaa joutua voimalan koneistoihin ja aiheuttaa tulipalovaaran. Riittävä suojaetäisyys tulee selvittää arviointiohjelman yhteydessä. Turvetuotannosta aiheutuvien pölyvaikutusten ei katsota aiheuttavan haittaa, kun etäisyyttä on yli 500 metriä.

Maakotkan osalta on todettu, että I vaihemaakuntakaavan tuulivoima-alueen rajausta on muutettu siten, että maakotkaa kohdistuvia vaikutuksia voidaan lieventää. Tämä tulee edelleen ottaa huomioon arviointiselostuksessa hankkeen vaikutusalueen rajauksessa. Tarvittaessa tarkastelualuetta tulee maakotkan osalta laajentaa ja tarkastella hankealueen rajausta selvitysten pohjalta.

Useissa lausunnoissa ja mielipiteissä on tuotu esille myös tuulivoimaloiden mahdolliset vaikutukset radio- ja tv-lähetyksiin ja sekä yleisesti haitat tietoliikenteelle. Arviointiohjelmaa tuleekin täydentää myös

näiltä osin esimerkiksi kartalla, missä näkyy hankealue ja sen lähellä olevat tietoliikennemastot ja häiriö- ja katvealueet sekä sanallinen arvio häiriöiden merkittävydestä kyseisillä alueilla.

Hankkeen vaihtoehdot

YVA-menettelyyn kuuluu hankkeen toteutusvaihtoehtojen tarkastelu. Tarkastelun tavoitteena on tuottaa tietoa hankkeen eri vaihtoehdoista ja vaikutuksista, jotta hankkeen toteuttaminen olisi mahdollisimman haitaton ympäristövaikutusten kannalta arvioiden. YVA-asetuksen 9 §:n 2 kohdan mukaan arviointiohjelmassa on esitettävä tarpeellisessa määrin hankkeen toteuttamisvaihtoehdot, joista yhtenä vaihtoehtona on hankkeen toteuttamatta jättäminen, ellei tällainen vaihtoehto ole erityisestä syystä tarpeeton.

Viiatin tuulivoimahankkeen osalta on esitetty vaihtoehdot 0+, VE1 ja VE2. Vaihtoehtojen muodostamisen perusteet olisi hyvä tuoda esiin arviointiohjelmassa. Viiatin hankkeessa ei ole esitetty 0-vaihtoehtoa, koska lähtökohtaisesti 0-vaihtoehtoa ei pidetä realistisena johtuen jo neljälle alueelle kaavoitetusta ja kuntien valtuustojen hyväksymistä tuulivoima-alueista. Vaihtoehto 1:ssä tuulivoimaloiden määrä on 92 ja vaihtoehdossa 2 tuulivoimaloita on 99. Yksikään vaihtoehdoista ei suoraan rajaudu I vaihemaakunta-kaavan rajaukseen.

Sähkönsiirrot eri vaihtoehdoista on todettu. Myös sähkönsiirtoon tarvittavien voima- ja sähkölinjojen rakentamisen ympäristövaikutukset tulee ottaa huomioon vaihtoehtojen tarkastelun yhteydessä.

Lausunnoissa on tuotu esille, että vaihtoehdot VE1 ja VE2 eivät juurikaan poikkea toisistaan. YVA-yhteysviranomaisen yhtyy tähän ja toteaa, että 0+- vaihtoehdon ja VE1 ja VE2 rinnalle tulisi vielä ottaa I vaihemaakuntakaavaa mukaileva vaihtoehto.

Ympäristön nykytilan kuvaus

YVA-yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiohjelmassa ympäristön nykytilan kuvaus on esitetty kohtuullisella tasolla, joskin aika lyhyesti ja hyvin yleisellä tasolla. Karttaesitykset ovat melko epätarkkoja ja niiden esitystapaan ja havainnollisuuteen tulee arviointiselostusvaiheessa kiinnittää huomiota. Arviointiselostukseen tulee myös tarkentaa nykytilan kuvausta, jotta muutokset nykytilanteeseen nähden voidaan riittävällä tarkkuudella arvioida.

Pintavesien, mukaan lukien pienvedet, nykytilaa ei arviointiohjelmassa ole kuvattu ja tältä osin arviointiohjelmaa tulee täydentää. Lisäksi Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen toteaa, että arviointiohjelmassa ei ole lainkaan huomioitu hankealueen kalastoa tai tehty sen osalta asianmukaisia selvityksiä. YVA-yhteysviranomaisen yhtyy tähän ja toteaa, että kalastaselvitykset tulee toteuttaa kalatalousviranomaisen ohjeistuksen mukaan. Luontoselvityksiä on alueelta tehty kattavasti, mutta näiden osalta tulee vielä täydentää kohteiden valintaperusteita mm. linnuston ja lepakoiden havaintopaikkojen suhteen. Lisäksi hankealueella on ns. harmaita alueita, joilta selvityksiä ei ole tehty ja YVA-yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan nekin alueet tulee ottaa arviointiselostuksessa huomioon. Mikäli tietopuutteita todetaan, tulee selvityksiä näiltä osin täydentää.

Pohjavesialueiden rajausten osalta on tullut useita huomautuksia mm. Kuusistonloukon pohjavesialueen rajauksen osalta. Alueen rajausta tulee tarkentaa vaikutusten arviointi -kohdan mukaisesti.

Vaikutusten arviointi

Vaikutusarvioinnin lähtötiedot tulee olla riittävät, jotta vaikutuksia voidaan kohtuullisella tasolla arvioida. YVA-yhteysviranomaisen toteaa, että vaikutusarvioinnin lähtökohtana olevat tiedot tulee esittää selkeästi ja samalla tuoda esille niihin liittyvät epävarmuudet ja oletukset. Myös vaikutusarvioinnissa käytettävät menetelmät tulee kertoa, jotta arvioinnin luotettavuutta voidaan arvioida. Useat vaikutusarviot perustuvat asiantuntija-arvioon ja onkin suurelta osin perusteltua esimerkiksi mallinnusmahdollisuuksien puutteiden vuoksi. Käytetyt arviointimenetelmät tulee kuitenkin kuvata ohjelmaa tarkemmin arviointiselostuksessa. Myös "asiantuntijuuden" taso tulee arviointimenetelmien yhteydessä kuvata, jotta arvi-

oinnin pätevyys ja riittävyys voidaan todeta. Lisäksi YVA-yhteysviranomaisen toteaa, että suuri osa luontoselvityksistä ja kartoituksista on jo tehty ennen arviointiohjelman jättämistä yhteysviranomaiselle.

YVA-yhteysviranomaisen toteaa, että käytettävistä voimalatyypistä tulee olla riittävät tiedot ja vaikutukset tulee arvioida ylimmällä voimalateholla myös kokonaiskorkeudet huomioon ottaen. Tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon myös alueen kaavamääräykset mm. voimaloiden kokonaiskorkeuden suhteen. Jotta voimaloiden vaikutusalueen laajuutta voidaan arvioida, tulee voimaloiden sijoittelu olla mahdollisimman hyvin selvillä jo arviointiselostusvaiheessa. Samoin tiestö, kaapeleiden sijoittaminen ym. hankkeeseen liittyvän infran sijoittelu, tulee olla mahdollisimman hyvin selvillä, jotta niiden vaikutukset voidaan arvioida. Myös vastuut teiden rakentamisesta ja kunnossapidosta, kuten myös niistä tulevat kustannukset olisi hyvä esittää laskelmina jo arviointiselostusvaiheessa.

Melumäästöjä aiheutuu sekä rakentamisen aikana että tuulivoimalan käytöstä. Melumallinnukset tulisivat tehdä sekä rakentamisen aikaisesta melusta (ml. liikenne) että tuulivoimapuiston ollessa käytössä. Kaikki hankevaihtoehdot tulee mallintaa ja VE 0+ melumallinnus tulee perustua rakennuslupahakemuksissa esitettyihin voimaloihin. Arviointiselostuksessa tulee esittää, kuinka monta asuinrakennusta ja loma-asuntoa eri melun voimakkuusalueille sijoittuu. Lisäksi tulee esittää myös ympäristöhallinnon ohjeissa 4/2012 oleva tuulivoimarakentamisen ulkomelutason suunnitteluohjeavot –taulukko, johon melumallinnuksen tuloksia tulee verrata. Lisäksi ympäristöministeriö on antanut 28.2.2014 tuulivoiman mitoittamista ja todentamista täydentävät ohjeet 2/2014, 3/2014 ja 4/2014. Tuulivoimalamelun ohjearvoista on valmisteilla asetus, joka tulee hankkeen jatkosuunnittelussa ottaa huomioon sikäli kuin se valmistuu.

Tuulivoimapuiston aiheuttama melu ei saa ylittää ympäristöhallinnon ohjeissa olevia ulkomelutason suunnitteluohjearvoja asuinrakennuksien, loma-asuntojen tai muilla taulukossa esitetyillä alueilla. Välikkeen osalta tulee pyrkiä Ruotsissa käytössä olevien suositusten mukaan maksimissaan 8 tuntia vuodessa ja 30 min päivässä.

Luontoselvityksiä tulee täydentää lähialueen tuulipuistojen yhteisvaikutuksella muuttolintuihin, petolintujen ruokailulentoarviolalla, lepakoiden lisääntymis- ja levähdysalueutkimuksella, lepakoiden muuttoreittiselvityksellä sekä tiedoilla huoltoteistä ja johtolinjoista ja arvio niiden vaikutuksesta luontoarvoihin.

Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutuksia metsästykselle ja muulle virkistyskäytölle tulee arvioida riittävän laajalti ja esittää, että nettikyselyn lisäksi ihmisille annetaan mahdollisuus ilmaista mielipiteensä myös kirjallisesti. Erityisesti mielipiteiden osalta tuotiin selvästi esille puutteellisesti tai ei lainkaan arvioitujen vaikutukset metsästykseseen, kalastukseen ja muuhun virkistyskäyttöön.

Pohjavesien osalta Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen vesihuoltoryhmä toteaa, että ympäristönsuojelulaissa säädetään mm. pohjaveden pilaamiskiellosta (YSL 17 §), joka tulee ottaa huomioon tuulivoimarakentamisessa. Lisäksi rakentaminen mm. tiet, ojitukset, maakaapelit, sähköasemat, huoltorakennukset tai kuljetukset eivät saa vaikuttaa pohjaveden korkeuteen, eikä laatuun. Teitä levennettäessä/kantavuutta lisättäessä mahdollisilla pohjavesialueilla tulee huomioida materiaalien ympäristökelpoisuustestaus ja se, että uusia ojia ei saa kaivaa tai olemassa olevia syventää mikäli pohjamaata ei tutkimuksilla osoiteta tiiviiksi. Sähkönsiirto tapahtuu uusimalla linjan pohjoisosassa, jolloin voimajohtoreitti tulee ylittämään Hietikon (1017510) vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen noin 1 400 m matkalla. Etelästä tuleva suurjännitereitti ylittäisi Haapalankangas-Lintuharju (1030121) vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen noin 4 000 m matkalla.

Vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 rakennettaisiin kaksi uutta sähköasemaa, Lintukallio ja Niinistönneva. Näistä sähköasemista Lintukallio sijoittuisi Haapalankangas-Lintuharju (1030121) tärkeälle pohjavesialueen suojavyöhykkeelle. Vaihtoehdossa VE0+ rakennettaisiin kaksi uutta sähköasemaa joista molemmat sijoittuisivat pohjavesialueen ulkopuolelle. Molemmissa vaihtoehdoissa olisi lisäksi yksi uusi sähköasema, joka palvelisi koko alueverkkoa. Jakelulinja, joka kulkee Niinistönnevalta, tulee siirtää etelämmäksi Kuusistonloukon pohjavesialueen, niin ettei se ylitä I-luokan pohjavesialuetta. Sähkölínjan ja sähköasemien rakentamisessa pohjavesialueella, etenkin perustusten osalla on otettava huomioon pohjaveden pilaamiskiello (YSL 17 §). Pohjoisalueen VE0+ vaihtoehdossa oleva uusi voimajohtoreitti tulisi siirtää pohjois-

semmäksi pois Hietikon pohjavesialueelta. Lisäksi alueverkon uusi sähköasema tulisi sijaita pohjavesialueen ulkopuolella.

Etelästä tuleva suurjännitereitti tulisi siirtää pois pohjavesialueelta niin, ettei se myöskään ylitä Rauha-kankaan (1017507) tai muita pohjavesialuetta. Lintukalliolle sijoittuva sähköasema tulisi sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle.

Tuulivoimapuistojen sisäinen sähkönsiirto tuulivoimalaitoksilta sähköasemalle toteutetaan 20 – 36 kV maakaapeleilla. Maakaapelit asennetaan huoltoteiden yhteyteen tuulivoimapuistoalueella kaapeliojaan suojaputkessa. Maakaapelikaivannot eivät saa vaikuttaa pohjaveden korkeuteen, eikä laatuun pohjavesialueilla. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös mahdolliset yksittäiset ja käytössä olevat kaivot. Lisäksi voimaloissa käytettävistä öljyistä tai muista mahdollisista kemikaaleista tulee tehdä riittävät selvitykset, jotta mahdolliset riskit mm. pohjavesille voidaan todeta.

Useiden muistutusten osalta liittyen Kuusistonloukon pohjavesialueeseen YVA-yhteysviranomaisen toteaa, että Kuusistonloukon pohjavesialueen rajausta tulee vielä selvittää ja ottaa huomioon myös alueella tehdyt viimeaikaiset selvitykset. Mikäli rajausta ei voida nykyisten selvitysten pohjalta tehdä riittävän luotettavasti, tulee alueella tehdä lisätutkimuksia.

Etelä-Pohjanmaa ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuurivastuualue toteaa, että hanketoimija lupaa selvittää rakentamisen aikaisen liikenteen osalta olemassa olevan tiestön riittävyttä ja mahdollista parannustarvetta. Lisäksi hankevastaava tulee tarkastelemaan myös rakentamisen aikaisen liikennemäärän kasvua, tieverkon kunnon säilymistä sekä liikenneturvallisuutta, joka sisältää kävelyn, pyöräilyn ja autoliikenteen.

Vaikutusarvioinnin tulokset tulee esittää riittävän selkeästi ja havainnollisesti, niin että vaikutusten arvioinnin ja vaihtoehtojen vertailun tulokset on helposti todettavissa. Arviointiselostus tulee toteuttaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa esitetyn mukaisesti ja lisäksi tässä lausunnossa esitetyt näkökohdat sekä täydennykset huomioon ottaen.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja niihin rinnastettavat päätökset

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja niihin rinnastettavat päätökset on pääosin kuvattu arviointiohjelmassa riittävällä tarkkuudella. Arviointiselostuksessa ja hankkeen jatkotyössä tulee ottaa huomioon myös I vaihemaakuntakaavassa oleva suunnittelumääräykset sekä MRL:n mukaiset kohdat koskien tuulivoimarakentamista. Lausunnoissa muistutetaan erityisesti sähköyhtiöiden ja tietoliikenneyhtiöiden osalta, että asianomaiseen tahoon tulee olla riittävän ajoissa yhteydessä, jotta hanketta voidaan edistää mahdollisten aikataulujen mukaisesti.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen pohjavesiryhmä huomauttaa, että ympäristönsuojelulaissa säädetään mm. pohjaveden pilaamiskiellosta (YSL 17 §), ja se tulee ottaa huomioon tuulivoimarakentamisessa. Lisäksi rakentaminen kuten tiet, ojitukset, maakaapelit, sähköasemat, huoltorakennukset tai kuljetukset eivät saa vaikuttaa pohjaveden korkeuteen tai laatuun.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö huomauttaa, että tuulivoimaloiden toiminnasta saattaa aiheutua naapurussuhdelaisissa (26/1920) tarkoitettua kohtuutonta rasisusta (melu ja väkijäritys), jolloin rakentaminen edellyttää ympäristölupaa. Tuulivoimalat tulisi lähtökohtaisesti sijoittaa riittävän kauas asutuksesta ja muista häiriintyvistä kohteista, ettei ympäristölupaa tarvita. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi selvittää muodostuuko esitetyillä hankevaihtoehdoilla ympäristölupaa edellyttäviä alueita.

Osallistuminen

YVA-yhteysviranomaisen tulee huolehtia arviointiohjelman tiedottamisesta kuuluttamalla siitä hankkeen todennäköisen vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla. Kuulutus on lisäksi julkaistava sähköisesti ja ainakin yhdessä vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Kuulutusaika on vähintään 30 päivää ja enintään 60 päivää. Viitaten tuulivoimahankkeesta on tiedotettu sekä paikallisissa lehdissä että

ympäristöhallinnon virallisilla YVA-hankesivuilla internetissä ja hankkeen arviointiohjelmaan on voinut tutustua sekä Kurikan ja Teuvan kunnantaloilla että Kurikan, Jurvan ja Teuvan kirjastoissa. Hankkeesta on myös järjestetty yleisötilaisuus, missä on voinut tutustua hankkeen arviointiohjelmaan sekä alueen kaavasunnitelmiin. Arviointiohjelmasta on myös pyydetty lausunnot yli 40 taholta. Lisäksi arviointiohjelmasta on toteutettu asukaskysely, johon on voinut osallistua ja esittää kantansa hankkeesta. Näin ollen hankkeen osallistumismahdollisuudet voidaan tämän hankkeen osalta pitää riittävinä. Yhteysviranomaisen toteaa lisäksi, että hankkeen jatkotyössä lähialueen asukkaiden tai muiden toimijoiden vaikutusmahdollisuuksia voidaan harkinnan mukaan lisätä perustamalla hankkeelle ohjaus-/seurantaryhmä. Yhteysviranomaisen korostaa myös avointa tiedottamista hankkeen etenemisen yhteydessä.

Raportointi

Arviointiohjelma on rakenteeltaan selkeä ja otsikkotasolla hyvin jäsennelty. Arviointiselostuksessa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota karttojen selkeyteen ja havainnollisuuteen. Myös taulukkomuotoisia yhteenvetoja kannattaa arviointiselostuksen raportoinnissa hyödyntää esimerkiksi eri vaihtoehtojen tarkastelussa ja vaikutusten arvioinnissa. Arviointiohjelmasta puuttuu yhteenveto ja se tulee lisätä arviointiselostukseen.

YVA-yhteysviranomaisen rooli

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että vaikka Viitin hankkeen yhteysviranomaisen toimii Keski-Suomen ELY-keskuksessa, on hankkeen lausunto ja asioiden käsittely tehty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen viranomaisena. Samoin lausunnon laadinnassa on ollut mukana Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen asiantuntijat. Tämän mahdollistaa ELY-keskusten väliset yhteistyösopimukset. Lisäksi yhteysviranomaisen toteaa, että YVA-menettely ei ole lupa, vaan hankkeen tarvitsemat luvat ja päätökset tehdään muiden lakien tai menettelyiden kautta. Hanketta koskevassa lupapäätöksessä tai siihen rinnastettavissa olevassa päätöksessä tulee kuitenkin tulla esille, miten YVA-viranomaisen lausunto on päätöksessä otettu huomioon.

Yhteenveto

Arviointiohjelma sisältää pääpiirteissään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (713/2006) 9 §:n mukaiset asiat. Hankkeen vaikutusten arviointi voidaan toteuttaa arviointiohjelmassa esitetyllä tavalla, kun otetaan huomioon myös tässä lausunnossa esitetyt tarkennukset ja huomiot. Arviointiohjelmassa on pääosin selkeä rakenne, joskin lausunnon mukaisesti joitakin kohtia voisi nostaa selvemmin esille. Myös hankealueen ympäristön tilaa kuvataan arviointiohjelmassa kohtuullisella tarkkuudella, mutta vaatii joitakin osin täydennyksiä yllä lausutun mukaisesti. Arviointiohjelmassa on yleisellä tasolla esitelty arvioinnin osa-alueet sekä pääosin kerrottu menetelmistä, joilla arviointi tullaan toteuttamaan. Arviointimenetelmien kuvausta tulee tarkentaa lausunnon mukaisesti.

Ympäristövaikutukset tulee arvioida kattavasti YVA-menettelyn aikana ja tulokset tulee esittää selkokielisesti ja riittävällä tarkkuudella, jotta tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta voidaan arvioida riittävällä tasolla. Tehdyt oletukset ja yleistykset on tuotava esille ja vaikutusten merkittävyyttä tulee pystyä arvioimaan.

YVA-yhteysviranomaisen pitää hyvänä sitä, että arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen vaikutusten arviointiin ja toteuttamiseen liittyvät riskit ja että ne tullaan tuomaan esille myös arviointiselostuksessa. Lisäksi ohjelmassa on esitetty hankkeen vaikutusten seurantaa, jota yhteysviranomaisen pitää hyvänä ja toteaa, että hankkeen huolella laadittu seurantaohjelma tulee palvelemaan myös muiden laajojen hankkeiden vaikutusten arviointia.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu tuulivoimaloiden käyttöikä ja mahdollinen jatkotoiminta. Tältä osin YVA-yhteysviranomaisen toteaa, että useissa mielipiteissä on tuotu esille huoli, kuinka käyttöikänsä päässä olevien voimaloiden poistaminen jää maanomistajan huoleksi. Siksi YVA-arviointiselostuksessa tulee selkeästi ottaa kantaa siihen, mikä taho vastaa käytöstä poistuneiden laitteiden poistamisesta ja

alueen maisemoinnista. Arviointiohjelmassa on esitetty myös haitallisten ympäristövaikutusten lieventämiseen tai ehkäisemiseen liittyvät toimet. Toimenpiteet tulee esittää erityisesti niiden kohteiden osalta, joihin vaikutukset kohdistuvat kaikkein selkeimmin. Toimenpiteet tulee olla myös toteuttamiskelpoisia, jotta niistä on hyötyä haitallisten ympäristövaikutusten lieventämisessä tai ehkäisemisessä.

Arviointiselostuksessa on esitettävä YVA-asetuksen (713/2006) 10 §:n mukaan selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon. Lisäksi arviointiselostuksessa on oltava hankkeesta yleistajuinen ja havainnollinen yhteenveto asetuksen (713/2006) 10 §:n mukaisesti.

5. Lausunnon nähtävillä olo ja siitä tiedottaminen

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon hankkeesta vastaavalle sekä lausunnon antajille. Kopiot arviointiohjelmasta annetuista lausunnoista on lähetetty hankkeesta vastaavalle 4.5.2015 ja alkuperäiset lausunnot säilytetään Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa. Lisäksi lausunto on nähtävillä kuukauden ajan Kurikan (Kärkytie 1, Kurikka) ja Kauhajoen (Hallintoaukio, Kauhajoki) kaupunkien sekä Teuvan kunnan (Porvarintie 20 A 4, Teuva) virallisilla ilmoitustauluilla. Tämän lisäksi lausunto on nähtävillä Kurikan (Seurapuistikko 2, Kurikka), Jurvan (Koulutie 3, Jurva) ja Teuvan (Porvarintie 39, Teuva) kirjastoissa sekä ympäristöhallinnon Internet-sivulla www.ymparisto.fi/ViitintuulivoimaYVA.

Ympäristönsuojelupääällikkö

Päivi Kentala

Limnologi

Arja Koistinen

Suoritemaksu 8 000 €, lasku lähetetään erikseen

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

Maksu määräytyy valtioneuvoston asetuksen (1397/2014) mukaisesti. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä. Osoite: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat –vastuualue, PL 262, 65101 VAASA, sähköposti kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi.

JAKELU Sito Oy
Kurikan kaupunki
Kauhajoen kaupunki
Teuvan kunta
Kurikan, Jurvan ja Teuvan kirjastot

TIEDOKSI Lausunnon antajat
Suomen ympäristökeskus

